

Uchwała z dnia 1 marca 1995 r.
II UZP 5/95

Przewodniczący SSN: Maria Tyszel, Sędzia SN: Stefania Szymańska (sprawozdawca), Sędzia SA: Jerzy Kuźniar,

Sąd Najwyższy, przy udziale prokuratora Jana Szewczyka, w sprawie z wniosku Edwarda G. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. o emeryturę, po rozpoznaniu na posiedzeniu jawnym dnia 1 marca 1995 r. zagadnienia prawnego przekazanego przez Sąd Apelacyjny w Lublinie postanowieniem z dnia 26 stycznia 1995 r., [...] - do rozstrzygnięcia w trybie art. 391 k.p.c.:

Czy inwalida zaliczony do trzeciej grupy w związku ze służbą wojskową i drugiej grupy z ogólnego stanu zdrowia, może przejść na emeryturę na podstawie art. 21 ust. 1 pkt 1, w zw. z art. 41 ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (tekst jedn. Dz. U. Nr 13 z 1983 r., poz. 68 z późn. zm.)"

p o d j ą ł następującą uchwałę:

Inwalida zaliczony do trzeciej grupy w związku ze służbą wojskową i drugiej grupy z ogólnego stanu zdrowia nie może przejść na emeryturę na podstawie art. 21 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 41 ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (jednolity tekst: Dz. U. z 1983 r., Nr 13, poz. 68 ze zm.).

U z a s a d n i e n i e

Przedstawione zagadnienie prawne powstało na tle następującego stanu faktycznego:

Wnioskodawca, urodzony w dniu 20 listopada 1938 r., jest inwalidą trzeciej grupy w związku ze służbą wojskową i z tego tytułu pobiera rentę inwalidzką od dnia 1 lipca 1990 r.

W dniu 28 grudnia 1993 r. wnioskodawca złożył wniosek o emeryturę z tego tytułu, że ma okres zatrudnienia wynoszący 34 lata, 2 miesiące i został zaliczony do II grupy inwalidów.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych-Oddział w B., decyzją z dnia 19 stycznia 1994 r. odmówił wnioskodawcy przyznania emerytury, a także wcześniejszej emerytury z ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267 ze zm.).

Wyrokiem z dnia 24 listopada 1994 r. Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Lublinie oddalił odwołanie.

Rozpoznając rewizję wnioskodawcy od tego wyroku, Sąd Apelacyjny uznał, iż w sprawie występuje zagadnienie prawne nasuwające istotne wątpliwości, wymagające rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy. Treść tego zagadnienia została przytoczona w

sentencji uchwały.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Bezspornym jest w sprawie, że wnioskodawca ukończył 56 lat życia, udowodnił 34 lata, 2 miesiące zatrudnienia i jest inwalidą trzeciej grupy w związku ze służbą wojskową oraz drugiej grupy z ogólnego stanu zdrowia.

Spór sprowadza się zatem do kwestii prawnej, a mianowicie: czy inwalida zaliczony do III grupy w związku ze służbą wojskową i II grupy z ogólnego stanu zdrowia, może przejść na emeryturę na podstawie art. 21 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 41 ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (jednolity tekst: Dz. U. z 1983 r., Nr 13, poz. 68 ze zm.).

W myśl ww. przepisu, inwalida wojenny, który ma wymagany do uzyskania emerytury okres zatrudnienia, może przejść na emeryturę po osiągnięciu 55 lat przez mężczyznę, jeżeli został zaliczony do I lub II grupy inwalidów.

Wątpliwość Sądu Apelacyjnego wynika stąd, że w przepisie tym nie określono, że przez inwalidztwo I lub II grupy należy rozumieć inwalidztwo wojenne (wojskowe). Powstaje zatem kwestia, czy zaliczenie inwalidy wojennego (wojskowego) do I lub II grupy inwalidów z ogólnego stanu zdrowia także stanowi przesłankę do zastosowania tego przepisu.

Trafnie jednak wywodzi dalej Sąd Apelacyjny, że skoro omawiany przepis znajduje się w ustawie regulującej uprawnienia inwalidów wojennych i wojskowych. to zbędne jest powtarzanie w poszczególnych przepisach tej samej ustawy, że chodzi o inwalidztwo wojenne lub wojskowe, a więc powstałe w okolicznościach określonych w art. 9 i 30 tejże ustawy. Za takim stanowiskiem przemawia także wykładnia funkcjonalna omawianego przepisu. Celem zawartego w nim unormowania jest bowiem umożliwienie przejścia (na wniosek) na emeryturę w wieku o 10 lat niższym niż emerytalny wiek powszechny tym inwalidom, u których utrata zdolności do jakiegokolwiek zatrudnienia powstaje w związku z inwalidztwem wojennym lub wojskowym. Jest to sui generis rekompensata za tak dotkliwe skutki spowodowane inwalidztwem wojennym lub wojskowym. Gdyby ustawodawca zamierzał objąć dobrodziejstwem omawianego przepisu także inwalidów zaliczonych tylko do III grupy inwalidów wojennych lub wojskowych, to zaznaczyłby, iż ich inwalidztwo II lub I grupy może być spowodowane ogólnym stanem zdrowia.

Słusznie podkreśla Sąd Apelacyjny, iż za takim stanowiskiem przemawia pośrednio także pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w uchwale z dnia 8 listopada 1985 r. - sygn. akt II URN 175/85 (OSNCP 1986 z. 9 poz. 146). W uchwale tej Sąd Najwyższy stwierdził, iż w myśl art. 10 ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o z.i.w. wysokość renty inwalidy wojennego zależy od powstałej grupy inwalidzkiej, ustalonej stosownie do art. 9 tej ustawy. Nie może mieć więc wpływu na wysokość renty inwalidy wojennego stwierdzony stopień inwalidztwa z ogólnego stanu zdrowia.

Wprawdzie przedmiotem rozważania w ww. sprawie była kwestia wysokości renty inwalidzkiej, tym niemniej argumenty w obu sprawach - z uwagi na przedmiot rozważań - częściowo się pokrywają.

Mając powyższe argumenty na uwadze Sąd Najwyższy podjął uchwałę o treści przytoczonej w sentencji.

=====